

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

34. An Oratoria privata ubique suffrage[n]tur privilegiato? Et cursim probatur, quod sicut cessante omnino causa privilegii, ipsu[m] cessat, sic perseverante causa eius co[n]cessionis, ipsa ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

6. Respondeo secundò, quamvis hoc priuilegium personale existimetur à nobis, personalitas tamen non debet ita solitarie sumi in ratione obiecti mouentis Pontificem ad priuilegium concedendum, vt etiam non includat commemorationem in loco; licet iste vel alius locus, iuxta hanc sententiam materialiter se habeat; atque adeo obiectum adæquatum, & motiuum sit totum hoc nempe persona ipsa, non vt sic, sed vt commemorans, & ideo si ipse priuilegiatus per modum transitus reperitur in aliquo loco, vel ad breue tempus, itavt nequeat dici ibi ligere domicilium, deferendo priorem locum, nequaquam poterit Oratorium in tali loco erigere, quia breui tempore aliquis diuertens è proprio domicilio ad illud reuertens, moraliter non censetur esse in loco, ad quem diuertit, vt variis iuribus, & multorum sententia probat Sanchez lib. 2. de matrim. dist. 18. num. 6. in probatione 4. vt sic enim seculares se habent vt Episcopi, qui de iure communi possunt vbiicumque existunt celebrare, vel coram ipsis celebrare facere in proprio palatio: hoc autem nemo dixit. Hucusque Pater Bardi.

Ex quibus patet responsio ad argumenta Patris Pasqualigi, & firma remanet sententia negatiua quam ego olim docui.

RESOL. XXXIII.

An si quis habuit, v.g. licentiam celebrandi in Oratorio priuato domus sue in Ciuitate Panormi, possit vti hoc priuilegio, si transferat domicilium Messana?

Et an sub nomine familie in prefatis Indultis & licentiis posita veniat maritus, vxor, filij, & filia, atque etiam natus habitans in eadem domo, & commensales, sicut omnes serui, & serua commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Refol. 208.

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 2. tit. 1. Ref. 5. §. vii.

§. 1. **H**ic casus est multum practicabilis, & negatiue videtur respondendum; quia rescriptum Pontificum asserit, quod Missa celebratur in domo ciuitatis Panormi: ergo non potest celebrari in domo ciuitatis Messana, nam alias dicta verba nihil operarentur: vide cap. commissis, §. porro, de elect. in 6. & l. bones, §. hoc sermone, ff. de verb. signif.

Sup. hoc in Ref. 1. not. praterit, §. 1. post med. vers. Igitur, & infr. in Ref. 37. §. 1.

2. Verum opinio affirmatiua probabilissima mihi videtur, quod docet nouissimè Antonius Nouarius in summa Bullarum, tit. de Oratoris priuatis, num. 6. & Megalius ver. resolut. tom. 2. resolut. 67. per totam, quia hoc non est priuilegium locale, sed personale; vnde finitur morte illius, cui talis licentia concessa fuit; ergo in quocumque loco quis habitauerit, poterit sibi facere Missam celebrare, cum licentia tamen Ordinarij & seruatis seruandis in concessione. Ad argumentum vero contrarium respondeo, illa verba non esse apposita dispositiue, sed demonstratiue; & verba quæ tantum causa demonstrationis apponuntur, nihil operantur, cum demonstrant habitationem; vt rectè obseruat Crauetta consil. 86. n. 11. ergo, &c. Adde, quod in dubio verba accipienda sunt demonstratiue, non autem taxatiue, aut limitatiue, vt declarauit Sacra Rota in vna Squillacensi die 4. Martij 1616. coram Reuerendissimo Martino Andrea decis. 34. num. 7. ex doctrina Bartol. in l. cum pater, §. mensa, num. 8. ff. de legat. 2. Decio consil. 183. n. 1. ver. & ad hoc facit, & consil. 468. num. 3. Crauetta consil. 301. num. 3. Cephalus consil. 13. num. 37.

Sup. hoc in Ref. seq. §. Nec obstat.

3. Notandum est tamen hic obiter cum supradictis Doctoribus, sub nomine familie in prefatis licentiis posita venire maritum & vxorem, filios & filias, ac etiam natus habitantem in eadem domo, & commensales; sicut & omnes serui, & serua commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt.

Sup. hoc inf. in Ref. 41. & quamuis pro Crucia-

§. 1. **H**ic casus est multum practicabilis, & negatiue videtur respondendum; quia rescriptum Pontificum asserit, quod Missa celebratur in domo ciuitatis Panormi: ergo non potest celebrari in domo ciuitatis Messana, nam alias dicta verba nihil operarentur: vide cap. commissis, §. porro, de elect. in 6. & l. bones, §. hoc sermone, ff. de verb. signif.

falem; sicut & omnes seruos, & seruas commensales, qui in ministerio eiusdem familie sunt.

RESOL. XXXIV.

An Oratoria priuata vbiq; suffragentur priuilegiato? Et cursim probatur, quod sicut cessante omnino causa priuilegiij ipsum cessat, sic perseverante causa eius concessionis, ipsa perseverat, licet alia circumstantia mutentur. Ex p. 9. tit. 1. Ref. 7.

§. 1. **V**t si, v.g. in facultate celebrandi Sacrum in priuata domo Oratorio assignetur Ciuitas, possit priuilegiatus extra illam priuilegio vti. Et affirmatiuam sententiam contra Merollam ego olim docui, quam me citato, nunc docet Quintanadu in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 31. per tot. Probatur ait, Primo, quia hoc est priuilegium personale; si enim hoc, vt desinitur ab vtriusque Iuris DD. illud est, quod conceditur immediate personæ ratione sui, vt ex l. Priuilegium, ff. de reg. iur. docent Suar. lib. 8. c. 3. n. 3. Azor. 1. p. lib. 5. c. 12. q. 6. Bonac. de priu. p. 2. prop. 2. n. 6. Salas de leg. disp. 20. sect. 17. n. 124. & est communis DD. quis dubitet hoc personale esse, cum dicat Nannius: Tuae spirituali consulationi consulere, réque specialis gratia favore prospiciuolente? Et vt notat Bonac. sup. p. 8. §. 1. n. 3. cum nomen, & cognomen priuilegiati ex priuilegio nominatur, sicut in hoc accidit, hoc omnino personale est. Igitur, si personale est priuilegium hoc, personam semper sequitur, & cum eadem perseverat, & extinguitur, vt constat ex c. Priuilegium, & ibi DD. de reg. iur. in 6. statuitur, Tiraquel. de retr. lig. §. 2. Menoch. consil. 123. n. 2. Tullch. tom. 6. l. Priu. concl. 746. Cardof. prax. Indic. & Admo. verb. Priu. n. 4. Marc. Ant. ver. l. 1. ref. 109. n. 6. Suar. Salas, Azor. & Bonac. sup. ac est communis. A contrario, si non personale, sed locale foret, semper in domo eius Oppidi posset celebrari, siue nobilis, siue ignobilis, siue sanus, siue infirmus habitarent in ea: quod absurdissimum, & contra Praxim omnino est.

2. Probatur Secundò, quia sicut cessante omnino causa priuilegiij, ipsum cessat, vt probant Azor. lib. 7. cap. 22. q. 14. Sanc. lib. 8. de matr. disp. 30. n. 16. Bonac. p. 8. §. 2. n. 4. & alij; sic perseverante causa eius concessionis, ipsa perseverat: licet alia circumstantia mutentur. Causa autem fuit generis nobilitas, & valeret infirma, vt exprimit Indultum, non autem habitatio in tali Oppido: ergo etiam cessante hac, illa non cessabit. Sicut si Petro existenti Hispali dispensatio in ieiunio, lacte icinijs, aut recitatione Horarum, concederetur ob debilem valetudinem, vel cum eo dispensaret Pontifex in tertio gradu affinitatis ad contrahendum cum Maria quantumuis illi existenti Hispali Indultum concedi assereret, vel Vicario Hispalensi de causis dispensationis cognoscendum committeretur: quis dubitet, si domicilium Cordubam transferat Petrus, noua illam ad hæc non indigere dispensatione? Sic DD. Guttier. Salas, Angel. Sylu. & alij apud Bonac. de dispens. p. 10. §. 1. prop. 3. n. 5. & 9. Et hæc omnia docet Pellizz. in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. n. 152. & me citato, Barbol. de iur. Ecc. lib. 2. c. 8. n. 16. & me citato, Auerfam de Sacram. Euch. q. 11. sect. 14. §. 6. Vnde sententia Merolla nullum vsque adhuc habet Authorem meum autem sententiam, præter Nouar. & Megal. reuertit Quintaduenas, Pellizzar. Auerfa, & Barbola. Nullum itaque Doctorem in sui fauorem habet Merolla: ego verò sex.

3. Nec obstant, vt alibi dixi, verba Pontificis apponi solita in Breuibus, v.g. Vt in priuato Domus sua Ciuitatis Panormi Oratorio, &c. nam dicta verba non ponuntur taxatiue, sed demonstratiue, vt in simili casu notauit nouissimi

nouissime Sacra Rota Romana coram Rojas in causa Marianæ, seu Accie Beneficij die 10. Iun. 1648. quod in dubio semper præsumitur, vt docet Aymon cons. 307.

4. Nota quod post hæc scripta peruenit ad manus meas. Opus de Sacrificio Missæ P. Thomæ Tamburini, qui in lib. 1. cap. 3. §. 1. n. 2. supradictam nostram sententiam me citato, tuetur & tenet: sic enim asserit: (Si talis Priuilegiatus transferat domiciliū in aliam Diocesium, ex Panormitana, v. g. eat ad Messaniensem, non amittit priuilegium, sed ibi poterit illo vti. Ratio est: quia hoc Priuilegium est personale, quod personam sequitur, nec affixum loco: & illud Diocesis talis, non apponitur restrictiue, seu taxatiue sed solum demonstratiue in hunc sensum. Tibi qui nunc es Diocesis talis. Ita Tamburinus, qui n. 7. bene notat in tali casu necesse esse, vt accedat Episcopus aut eius vicarius locum nouum approbaturus.

RESOL. XXXV.

An qui habet licentiam, vt possit audire Missam in Oratorio domus sue, si est infirmus, aut carceratus, teneatur illam in diebus festiuis audire?
Et ne tenet habentem Bullam Cruciatæ non teneri Missam audire tempore interdicti. Ex part. 4. tra. 4. & Misc. R. 80.

§. 1. Affirmatiue videtur respondendum ex Azonio tom. 1. lib. 7. cap. 1. ver. Tertio queritur, Soto in 4. sent. dist. 13. q. 2. art. 1. d. 22. q. 3. a. 1. Medina in sum. 1. p. cap. 1. §. 1. 1. & 1. §. 30. & alius, quos citauit in 1. p. tra. 1. §. 1. 1. q. 2. qui asserunt tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri Missam audire, & probant hæc sententia affirmatiua, quia cum talis possit audire Missam ex licentia quam habet, ergo tenetur.

2. Verum negatiuam opinionem tenendam esse puto quam tuetur Suarez in 3. part. quest. 83. art. 6. d. 2. §. 6. Ledesma in summa part. 1. cap. 27. de Sacram. concl. 16. & nouissime Agidius de Trullench. in expofitio. Bullæ Cruciatæ lib. 1. §. 3. dub. 6. num. 9. quia talis non tenetur querere Sacerdotem, & dare stipendium vt sibi Missam celebrat, sed solum tenetur ex præcepto audire Missam, & ideo nemo cogitur sumere Bullam, vt tempore interdicti possit Missam audire. Imo ego puto cū Ledesma, Trullench & aliis sic impediri non teneri audire Missam in dicto Oratorio, quamuis gratia inueniat celebrantem, quia dicere Missam in priuatis domibus, & Oratorijs approbatis, de se est odiosum, & priuilegium derogatorium iuris communis, & est dispar ratio inter hunc casum & casum temporis interdicti: Nam in casu interdicti sublato impedimento nulla fit dispensatio in iure communi: nam Missa & dicitur & celebratur vt debet & solet: at in hoc casu sublato impedimento non celebratur Missa, vt regulariter & ordinariè celebratur, quia extra Ecclesiam dicitur. Adde quod multi Doctores, vt Auila, Cossich & alij, quos adduxi loco citato, probabiliter asserunt, neque tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri sacrificium Missæ audire.

RESOL. XXXVI.

An priuilegiatus audire Missam in Oratorio priuato domus sue teneatur in diebus festiuis, si v. g. non possit audire Ecclesiam & sit carceratus, vel agrotus?
Et in exemplum adducuntur alij diuersi casus & tandem inferunt, quod nemo tenetur sumere Bullam Cruciatæ, vt tempore interdicti audire Missam possit.
Tom. V.

fit, & habens prædictam Bullam non tenetur tempore interdicti audire Missam. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 19.

§. 1. Affirmatiua sententia probatur ex Cenedo in *quæstionibus Can. 9. 44* & alijs penes ipsum asserentibus quod habens priuilegium, vel gratiam audiendi diuina officia, vel saltem Missam tempore interdicti, nisi interdictus sit ipse, vel dederit causam interdicto non audiens Missam in diebus festiuis Ecclesie, peccat mortaliter, modò possit sine minima difficultate eam audire, arg. *tex. in l. Continuus, 137. §. illud ff. de verb. oblig.* Et ratio est, quia iste priuilegiatus potest audire Missam, ergo tenetur. Secundo quia respectu huius iam non est interdictum, ergo tenetur, sicut antequàm poneretur interdictum. Tertio, si detento in carcere concedatur licentia, vt eat ad audiendam Missam, tenetur audire, ergo etiam in nostro casu. Quæ rationes si rectè perpendantur, probant ad casum propositum, priuilegiatum teneri audire Missam in Oratorio priuato, si est carceratus, vel agrotus, & non potest adire Ecclesiam.

2. Et quidem in hac materia supponendum est duo ista esse valde diuersa videlicet vsum priuilegij cadere sub præceptum ex vi ipsius priuilegij, & aliud, vsum priuilegij cadere sub præceptum non ex vi ipsius priuilegij, sed ex vi alterius legis, seu præcepti extrinseci. De primo, aio, regulariter loquendo, vsum priuilegij non esse de præcepto; proinde neminem teneri suo vti priuilegio, dixi, regulariter: nam aliquando ipsummet priuilegium obligat priuilegiatum ad vsum, vt est, verbi gratia, priuilegium fori, & Canonis, quod habent Ecclesiastici; nequit enim Clericus renunciare priuilegio fori, & conueniri coram iudice laico, etiam in proprijs causis, quando ipse est conuentus, neque renunciare priuilegio Canonis, consentiendo vt alius iniuriosè ipsum percutiat, & sic in multis alijs priuilegijs, quæ primò, & per se Communitatem, aut statum priuilegiati respiciunt: at in priuilegijs particulari personæ concessis nulla est difficultas, quia priuilegiatus potest non vti suo priuilegio. Si verò sermo sit de secundo tunc dico, posse priuilegiatum obligari ad vsum suo priuilegio, si ab extrinsecò vsum illius priuilegij etiam particularis sit præceptus, quod explicari poterit in multis casibus: verbi gratia, habeat quis priuilegium non soluendi decimas, aut tributa, &c. & habeat pariter onera satis faciendi varijs creditoribus, si ponamus, quod soluendo decimas, aut tributa fiat impo-tes ex toto, aut ex notabili parte ad satisfaciendum, certum est ex vi iustitiæ teneri ad vsum illius priuilegij tanquam ad mediū hinc, & nunc necessarium, & facile ad iustitiæ seruandam, & tunc vsum priuilegij erit sub præcepto, non ex vi priuilegij sed ex vi iustitiæ obligantis debitorem ad soluendum quod debet, & ad ponenda media necessaria ad solutionem, si dependeat à voluntate ipsius debitoris, & facile possint adhiberi. Ergo.

3. Sed his non obstantibus, negatiuam sententiam tenent plures DD. quos alibi adduxi. Et idè illam nouissime in terminis casus nostri tenet Pater Escobar in *Theol. Moral. tr. 1. exam. 11. cap. 11. n. 97.* vbi sic ait: *Habet quis priuilegium, vt in Oratorio domus sue possit Missam audire: teneaturne illam ibi audire, quando est infirmus, vel alia de causa exire non potest? Ex Suario negatiue respondeo, vt de priuilegio tempore interdicti asserui, ne scilicet ex priuilegio grauari ille videatur. Ita ille: cui adde Merollam, tom 3. disp. 6. d. 6. & cap. 8. dub. 22. n. 123. & me citato, Pater Pellizz. in *Man. Regul. tom 2. tra. 8. cap. 2. sect. 2. num. 154.* Tum uia, ait, ipse, nemo tenetur sumere Bullam Cruciatæ, vt tempore interdicti Missam audire possit: tum quia multi, & graues Doctores sentiunt, habentem dictam Bullam, non teneri tempore interdicti audire Missam, tum quia nemo obligatur vti priuilegio suo alioquin gratia*

Sup. doct. huius §. lege doct. Ref. præterita, & aliarum annot. post ad lin. §. textus, & Ref. annot. seq.

Alibi in Ref. præterita, & in to. 3. tr. 1. Ref. 102. §. Dices. in princ. & in §. Sed ad hoc propò fit. 4. ver. Et sic.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in alij eius annot. post ad lin. §. textus.